

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

וישב

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

הַחֹבֶה לְשֹׁמֵר

מְכִירַת יוֹסֵף

בְּפְרִשְׁתָּנוּ אָנוּ רוֹאִים אֶת סְפוּר מְכִירַת יוֹסֵף. אֲנַחְנוּ לֹא בְדִיוֹק יוֹדְעִים אֶת עֲמֻק הָעֲנִינִים בְּסְפוּר הַמְּכִירָה, הַמְּדַרְשִׁים (מִדְרַש רַבָּה פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב פְּרָשָׁה פֶּד אוֹת יח, וּבְמִדְרַש תַּנְחוּמָא פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב סִימָן ד) מְסַפְּרִים וּמְבַאֲרִים. וְגַם כְּתַבְנוּ עַל זֶה בְּסִפּוּר דּוֹרֵשׁ טוֹב (דְּרוֹשׁ לְפְרִשְׁת וַיֵּשֶׁב). אַבְּל הַיּוֹם אֲנַחְנוּ נִלְמַד פְּסוּק אֶחָד שֶׁיִּשְׁפָּךְ לָנוּ אוֹר גַּם עַל הַחַיִּים הַמְעֻשָׂיִם שֶׁלָּנוּ, וְגַם עַל כָּל דְּבַר וְדְבַר שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים בְּכָל שָׁלֵב שֶׁהוּא בְּחַיִּים.

יַעֲקֹב אָבִינוּ שׁוֹלַח וְאוֹמֵר לְיוֹסֵף “הֲלֹא אַחִיךָ רַעִים בְּשִׁכְּם לָכֶה וְאַשְׁלַחְךָ אֵלֵיהֶם” (בְּרַאשִׁית לו, ג), לָךְ תִּרְאֶה אִיפֹה אַחִיךָ וּמָה אֲתָם. יוֹסֵף הוֹלֵךְ עַד שֶׁמִּגִּיעַ אֵלֵיהֶם, “וַיִּרְאוּ אוֹתוֹ מִרְחֹק וּבִטְרֵם יִקְרַב אֵלֵיהֶם וַיִּתְנַכְּלוּ אוֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הֲנִיחָה בְּעַל הַחֲלָמוֹת הַלְזָה בָּא וְעַתָּה לָכוּ וְנַהַרְגֶהוּ וְנִשְׁלַכְהוּ בְּאֶחָד הַבְּרוֹת וְאָמְרָנוּ חַיָּה רְעָה אֲכַלְתָּהוּ וְנִרְאָה מֶה יִהְיוּ חֲלֹמְתֵינוּ” (שם פְּסוּקִים יח - כ), הֵם מִתְכַּנְּנִים לְהַרְגֵּ אֹתוֹ מִמֶּשׁ. וְלָמָּה? כִּי לְפִי הַדִּין שֶׁלָּהֶם, הֵם פְּסוּקוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ דִּין שֶׁל רוֹדֵף מִכִּיּוֹן שֶׁהוּא מִלְּשִׁין עֲלֵיהֶם לְאַבָּא (סְפוּרָנוּ פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב פְּרָק ג פְּסוּק כ), וְאַבָּא יָכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁיִּכְעַס עֲלֵינוּ וְאִם הוּא יִכְעַס זֶה לְהַתְעַסֵּק בְּאֵשׁ. מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק עִם יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא מִתְעַסֵּק בְּאֵשׁ. הֲנִיחָה רַחֵל, בְּגִלְל מְלָה אַחַת שֶׁהוּא אָמַר לְלָכוּ, שְׁמִי שֶׁלָּקַח אֶת הַתְּרַפִּים יָמוּת (בְּרַאשִׁית לא, לב) רַחֵל מִתָּה (בְּרַאשִׁית לה, יט), לָכוּן אָמְרוּ לוֹ: אֲתָה מִשְׁחֵק בְּאֵשׁ וְאַנְחָנוּ נִזְהָרִים, לָכוּן

החובה לשמח

אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְהַרְגֹּתְךָ אוֹתְךָ בְּבַחֲיַנְתְּ הַבָּא לְהַרְגֵּךְ הַשָּׁכֵם לְהַרְגוֹ (סנהדרין דף עב ע"א), כְּדֵי שְׂאֲתָה לֹא תִגְרַם לְמִיתָה שְׁלֵנוּ, וְדִין רוֹדֵף הוּא אֶפְלוּ בְּשׁוּגֵג וְאַנְס (מנחת חינוך מצוה רצו ומצוה תר), וְלִכֵּן רָצוּ לְהַרְגוֹ.

הצלת ראובן

וּמִסְפֶּרֶת לָנוּ הַתּוֹרָה "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלְהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נִכְנֹנוּ נֶפֶשׁ אֶל תִּשְׁפְּכוּ דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ הַבּוֹרָה וְיָד אֶל תִּשְׁלַחוּ בּוֹ" (בראשית לז, כב), וּמְעִידָה הַתּוֹרָה שְׁכָל כּוֹנְנָתוֹ הִיְתָה "לְמַעַן הִצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהִשְׁיבוֹ אֶל אָבִיו" (שם), רְאוּבֵן רוֹצֵה לְהִצִּיל אֶת יוֹסֵף, נוֹ אֲז לָמָּה אֲתָה לֹא מִצִּיל עֲכָשׁוּ? כִּי הוּא יָדַע בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׂאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עִם הָאֲחִים בְּזְמַן שְׁכָלָם סוֹעְרִים וְכוֹעֲסִים (עֵינֵי אֲבוֹת פֶּרֶק מִשְׁנֵה יח). לִכֵּן הוּא אָמַר לְעֲצָמוֹ נָשִׁים אוֹתוֹ בְּבוֹר, וּמִטְרָתוֹ הִיְתָה "לְהִשְׁיבוֹ אֶל אָבִיו".

ראובן ויוסף

אוֹמֵר הַמְּדַרְשׁ (רבה פרשת בהר פרשה לד אות ח, ובמדרש רבה רות פרשה ה אות ו), דְּבַר מִפְּלֵא: אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר מְרִיּוֹן, לְמַדְתָּךְ הַתּוֹרָה דְּרָךְ אַרְץ, כְּשֶׁעוֹשֶׂה אָדָם מִצְוָה יְהִי עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּלֵב שְׂמִיחַ. שְׂאֵלוֹ הִיְתָה רְאוּבֵן יוֹדֵעַ שְׁהִיָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹתֵב עָלָיו בַּתּוֹרָה לְדוֹרֵי דוֹרוֹת "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלְהוּ מִיָּדָם" בְּכַתְּפוֹ הִיְתָה טוֹעֵנוּ וּמוֹלִיכּוֹ אֶצֶל אָבִיו. וּנְבִאָר: יֵשׁ אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה וְעוֹשֶׂה טוֹבָה לְאַנוּשׁוֹת, מָה אֲתָה עוֹשֶׂה? הוּא מְדַלֵּיק גְּרוֹת חֲנֻכָּה וְאֲתָה לֹא יוֹדֵעַ אִם הוּא קוֹרָא מְגִלַּת אֵיכָה אוֹ שֶׁהוּא מְמַלְמֵל אֶת בְּרָכוֹת גְּרוֹת חֲנֻכָּה. הוּא אוֹמֵר 'לָכֵה דוֹדִי', וְאֲתָה לֹא יוֹדֵעַ אִם הוּא מְקַבֵּל אֶת שְׂבֵת אוֹ אֶת יוֹם רֵאשׁוֹן, אוֹ שֶׁהוּא בְּכָלֵל קוֹרָא מִהַדוֹרֵת חֲדָשׁוֹת. אוֹ כְּשֶׁהוּא

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

קורא גמרא זה נראה להבדיל כמו שהוא קורא עתון, בלי חיות, בלי התלהבות. לפעמים לא נעים לו שיגידו לו: "מה נהיית הרב שלך? מה אתה צועק בלמוד?", אומר רבי יצחק בר מריון: למדתך התורה דרך ארץ שכשהאדם עושה מצוה יהיה עושה אותה בלב שמח, בלי לחשש מאחרים, בלי שקולים זרים. בלי להסתכל על אף אחד. שכן אלו היה ראובן יודע את מה שהתורה תכתב עליו הוא היה מיד לוקח את יוסף על הכתפים. רגע, אבל עכשו אמרת שאתה לא רוצה להכניס למריבה בין האחים, הם כועסים, נחכה שירגעו, מה קרה? הכל משתנה ברגע שהוא היה יודע שהוא יחקק בתורה לדורי דורות. ראובן לא ידע שעכשו הוא נמצא במרכז הבמה וכל הנזקקים מפנים אליו, ושהקדוש ברוך הוא אומר: "בוא נראה מה הוא עושה בהצלת יוסף כדי שנכתב בתורה". הוא חשב שהוא סתם בעוד איזה מקרה בחיים שיגמר מהר, ולכן עשה מה שעשה. וכותבת לנו התורה "וישמע ראובן ויצלהו מידם" איזו הצלה? הרי הוא לא עשה משהו מיוחד, ולמה? כי הוא לא ידע שהוא במרכז הענינים עכשו, ומעשהו נחקק בספר התורה הקדושה לדורי דורות.

אהרן ומשה

וממשיך המדרש ואומר: אלו היה אהרן יודע שהקדוש ברוך הוא יכתב עליו כשיפגש עם משה רבנו לאחר שקבל את תפקיד מושיען של ישראל "וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבבו" (שמות ד, יד), היה יוצא אל משה בתפים ובמחולות. שוב אהרן עולה למרכז הבמה ובאותן השניות הוא נכנס לספר הספרים, ספר התורה המקדש, ואם היה יודע שכה יהיה הוא היה יוצא לכבוד משה רבנו עם מקהלה, שירים ורקודים, כי כשנכנסים לספר התורה ועיני כל ישראל נשאות לדורי דורות

החובה לשמח

למעשה ספציפי זה, צריך לעשות אותו בצורה הכי טובה
והכי ראויה.

בעז ורות

דגמא שלישית מביא המדרש: אלו היה יודע בעז שהקדוש ברוך
הוא יכתב עליו כשנפגש עם רות "ויצבט לה קלי" (רות ב, יד),
שהביא לה כמה חתיכות לחם (עיינ מדרש רבה פרשת בהר פרשה לד
אות ח), עגלות פטומות היה מביא ומאכילה.

כשאתה במרכז הבמה

כשקוראים את דברי רבותינו במדרש מתעוררת לנו שאלה
עצומה ונוראה: כל הצדיקים הקדושים הללו, ראובן,
אהרן, בעז, מה הם חברי כנסת או שרים בממשלה חלילה,
שכשהזרקורים עליהם והעתונים אליהם אז הם הכי טובים
שיש, אבל אם לא הם לא? - מספרים בדיחה שלפני הבחירות
הקירות צועקים אליה, הכל מלא שלטים תבחר בזה או בזה,
אבל אחרי הבחירות אתה מדבר אל הקירות... שום דבר לא
זו. אבל מתי כן זו משהו? מתי שתביא איזה עתונאי ושים את
אור הזרקורים על אותו פקיד ממשלה - פתאום הוא מתחיל
בעשיה, וכי ראובן אהרן ובעז נחשדים שהם כאלה חס ושלום?
איה אומרים לי שאם הם היו יודעים שזה מה שיכתב עליהם הם
היו פועלים אחרת?

שאלה נוספת יש לשאל על דברי המדרש, מה שיה תחלת דברי
המדרש: אמר רבי יצחק בר מריון: למדתה התורה דרך ארץ,
שכשהאדם עושה מצוה יהיה עושה אותה בלב שמח. לסופו

פְּרִשֵׁת וַיֵּשֶׁב

שְׁמַדְבַּר שֶׁהִנְהִיגַת רְאוּבֵן אֶהְרֵן וּבְעֵזוֹ, שְׂאֵלוֹ יִדְעוּ שֶׁהַתּוֹרָה תִּכְתָּב
עֲלֵיהֶם כִּכָּה הָיוּ פּוֹעֲלִים אַחֲרֵת?

הַשְּׂמֵחָה

הַתְּשׁוּבָה לַשְּׂמֵחָה הַשְּׂאֵלוֹת מְפֹלָאָה, וּמִלְמַדַּת אוֹתָנוּ הַרְבֵּה מוֹסֵר
הַשֶּׁפֶל. הַמְדַרְשׁ מְגַלֵּה לָנוּ שֶׁהַחֶסֶד בְּרוּם דְּרַגְתָּם אֲצֵל רְאוּבֵן
אֶהְרֵן וּבְעֵזוֹ, הִיָּה חֶסֶד בְּשִׂמְחָה! אֲתָה יוֹדֵעַ לָמָּה הֵם לֹא עָשׂוּ אֶת
הַמְקַסִּימוּם אֲזוֹ? כִּי רְאוּבֵן לֹא הִיָּה בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּתַכְלִית הַשְּׂמֵחָה.
וְאוֹתוֹ דָּבַר אֶהְרֵן וּבְעֵזוֹ, הֵם לֹא הָיוּ בְּשִׁעֵת הַפְּעֻלָּה בְּתַכְלִית
הַשְּׂמֵחָה. וְאֵלּוֹ הָיוּ בְּתַכְלִית הַשְּׂמֵחָה - כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מְצוּהָ יַעֲשֶׂה
אוֹתָהּ בְּלֵב שְׂמֵחַ - מִמִּילָא הֵם הָיוּ עוֹשִׂים אֶת פְּעֻלָּתָם בְּמַקְסִימוּם
הַשְּׂלֵמוֹת. וְאִיךָ אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים? שֶׁהָרִי אֵלּוֹ רְאוּבֵן הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁיִּכְתָּב
עָלָיו כֶּךָ, הוּא הִיָּה עוֹשֶׂה יוֹתֵר לֹא בְּגִלְלַת שִׁירָאוֹ אוֹתוֹ, אֲלָא בְּגִלְלַת
שֶׁהִיָּתָה נִכְנָסָת בְּלִבּוֹ שִׂמְחָה עֲצוּמָה שֶׁהַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת אֶת מַעֲשָׂיו,
וְשֶׁהוּא נִכְנָס לְסֵפֶר הַכִּי קְדוֹשׁ בְּעוֹלָם. סֵפֶר שֶׁהִזְהֵר הַקְּדוֹשׁ
(פְּרִשֵׁת אַחֲרֵי מוֹת דָּף עג ע"א) כּוֹתֵב עָלָיו, אוֹרִיָּתָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא
וַיִּשְׂרָאֵל חֵד. אִיזוֹ שִׂמְחָה הִיָּתָה מְצִיפָה אֶת רְאוּבֵן, הוּא לֹא הִיָּה
מְרַגֵּשׁ שׁוֹם קִשִׁי, הוּא הִיָּה תּוֹפֵס אֶת יוֹסֵף עַל הַכְּתָפִים וּמוֹלִיכּוֹ
אֲצֵל אָבִיו. לָמָּה? כִּי אֲנִי נִכְנָס לְסֵפֶר הַתּוֹרָה. וְכֵן אֲצֵל אֶהְרֵן, אִם
הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהַתּוֹרָה תִּכְתָּב אֶת פְּעֻלָּתוֹ, הִיָּתָה נִכְנָסָת בּוֹ שִׂמְחָה
עֲצוּמָה, וְהוּא הִיָּה מְבִיא תְּפִים וּמְחוֹלוֹת. וְאוֹתוֹ הַדְּבַר בְּמַעֲשֵׂה
בְּעֵזוֹ, עֲגָלוֹת פְּטוּמוֹת הִיָּה מְבִיא לָהּ. לֹא שֶׁפְּתָאוּם כְּשֶׁהַפּוֹקוּס
הִיָּה עֲלֵיהֶם וְכָלָם רוֹאִים הָיוּ נִהַפְּכִים לְהַכִּי טוֹבִים חָס וְשָׁלוֹם,
אֲלָא הִיָּתָה נִכְנָסָת שִׂמְחָה כָּל כֶּךָ גְּדוֹלָה בְּלִבָּם שֶׁהָיוּ מוֹצִיאִים אֶת
הַפְּעֻלוֹת הַלְלוּ בְּדֶרֶךְ הַכִּי טוֹבָה.

החובה לשמח

פְּעֻלָּה בְּשִׂמְחָה

ובבאמת זאת המציאות שאנחנו יכולים לראות בכל דבר. כשאדם עושה פעולה מתוך שמחה הכל משתנה, האכל לא אותו אכל, הבית לא אותו בית, המצות לא אותן מצות, הכל משתנה. ורואים בפירשת התוכחה שהתורה לאחר כל הקללות הנוראות והאימות מסבירה על מה יגיעו אותן הקללות? לא בגלל שלא עבדת את ה', אלא "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים כח, מז), כי כשאתה לא עושה בשמחה אתה לא עושה את זה טוב, וכשאתה עושה את זה בשמחה אתה עושה את זה באופן המשלם.

שְׂכַר הַמְצוֹת

כמה אנחנו צריכים לבוא ולחשב, אם היינו יודעים שכרה של כל מצוה ומצוה, אלו היו מראים לנו את שכר פעלתנו, מה השכר על שמירת שבת, על מסירת שעור תורה, שמיעת שעור תורה, או על התגברות לא לכעס ולא לקלל, והיינו רואים בעיני בשר איך שהקדוש ברוך הוא שמח במעשינו, איזה עולמות אנו בונים בכל מצוה, כמה קדשה זה מוסיף בעולם, ואיך המלאכים מקנאים באדם שיכול להגיע לדרגה קדושה ועליונה שהם לא יכולים (עיי' סנהדרין דף צג ע"א, ובפירוש החתם סופר בזכריה פרק ג פסוק ז, ובספר עברא דדשא עמוד תכ הביא משם הפני מנחם, שלאברהם אבינו נדמו המלאכים כערביים שבכח מצות מילה שעשה עלה והתעלה עד שהיו לעומתו המלאכים כערביים). ומנגד אלו האדם היה רואה שבכל מצוה ומצוה כמה מסתלקת ממנו הטמאה, כמה בורחים ממנו המשטינים והמקטרגים וכל כחות הטמאה (דברי חיים מצאנו דרוש לחנוכה עמוד כה) כמה הוא היה עושה את המצות בשמחה.

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

וְכֵן בְּמַעֲשֵׂה הָעֲבָרוֹת, אֱלוֹ אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ וְרוֹאֶה מֵה קוֹרָה כְּשֶׁהוּא מַעֲשֵׂן בְּשֶׁבֶת אוֹ נוֹסֵעַ בְּשֶׁבֶת, אֵיךְ שֶׁהַמְקַטְרְגִים וְהַשָּׂטָן מְקַבְּלִים לֵחַן, וְהָיָה רוֹאֶה אֶת שְׁעָרֵי הַגִּיהֶנֶם שֶׁנִּפְתָּחִים לְכַבּוּדוֹ בְּעֲבֹרוֹתָיו, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹכֵה וּמְצַטְעֵר, וְכָל הַבוּשָׁה הַנּוֹרְאָה הַזֹּאת שְׂמֵלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים שְׁאוּהֵב אוֹתָהּ עַד אֵין חֶקֶר מִסְתַּכֵּל וְצוֹפֵה עָלֶיהָ מִהַצַּד, וְכִי הוּא הָיָה מַעֲזוֹ לַעֲשׂוֹת עֲבָרוֹת?

הַבוּשָׁה הַנּוֹרְאָה

שְׂמַעְתִּי מִהֶרֶב נְסִים יָגֵן וְצַ"ל, שְׂסַפֵּר עַל יְהוּדֵי אֶחָד שֶׁעָבַר מְוֹת קְלִינִי, שְׂאָמַר שֶׁהַדְּבָר הַכִּי קָשָׁה שֶׁהָיָה לוֹ שֶׁם בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה בְּשַׁעַת שְׂדָנוֹ אוֹתוֹ, זֶה, שֶׁהָאוֹר הָאֱלֹקִי הִסְתַּכֵּל עָלָיו וְרָאָה אֶת הָעֲבָרָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, כִּי כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל אָדָם נִכְתָּבִים וְנִחְקָקִים, וְכִשְׁמַת מְרָאִים לוֹ אוֹתָם (עֵינִן בַּאֲבוֹת פֶּרֶק ב מִשְׁנֵה א, חֲגִיגָה דָף ה ע"ב, וִיקְרָא רַבֵּה פֶרֶשֶׁת אֲמוֹר פֶּרֶשֶׁה כּו אוֹת ז), וּמְרָאִים לוֹ אֵיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד בְּצַד וְרוֹאֶה אוֹתוֹ. וְאָמַר אוֹתוֹ אָדָם: "הָיִיתִי מוֹכֵן לְקַפֵּץ לְגִיהֶנֶם וְלִגְהֵנִי גִיהֶנֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְרַק לֹא לְסַבֵּל אֶת הַבוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל שְׂנֵיָה אַחַת מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא". הַהֲרָגָשָׁה שֶׁהַנְּשִׂמָה מְרַגֵּשָׁה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִסְתַּכֵּל וְשׂוֹאֵל: "לָמָּה לְכַלֶּכֶת אֶת חֶלֶק הָאֱלוֹהִים מִמַּעַל חֶלֶק מִמְּנִי, "כִּי בְּצִלְמֵ אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם" וְהַפְּכֶתָ אֶת זֶה לְחֶלֶק בְּהִמִּי שְׂפָלָה?" הַבוּשָׁה הַנּוֹרְאָה הַזֹּאת שׂוֹרְפֶת יוֹתֵר מִהַגִּיהֶנֶם, וְכַמָּה קָשָׁה תְּהִיָה הַתּוֹכַחָה הָאֱלֹקִית (עֵינִן חֲגִיגָה דָף ד ע"ב, וּבַמְדַרְשׁ רַבֵּה פֶרֶשֶׁת וַיִּגַּשׁ פֶּרֶשֶׁה צַג אוֹת י').

אֲנַחְנוּ לֹא מְרַגֵּשִׁים אֶת עֲצֻמַת הַבוּשָׁה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי אָנוּ מְגַבְּלִים, כַּמָּה כְּבֹר אָדָם יְכוּל לְהַרְגִישׁ אֶת הַבוּשָׁה? בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הַרְגָּשׁ

החובה לשמח

נשחק. אבל שם למעלה ברוחניות אין גבולות, ואין סוף לבושה ה' ירחם. ואם האדם היה מתבונן רגע וחושב כמה הוא היה משתדל וטורח יותר.

כל אחד ואחת צריכים לזכר תמיד שלא תהיה להם הפתעה כשיגיעו לשמים ויראו את כל זה ויאמרו: אלו היינו יודעים איך שהיינו שומרים שבת, איך היינו משתדלים יותר, ואיך היינו נזהרים יותר מעברות, אל תחכו לשם, אז זה יהיה כבר מאחר, אלא מעכשו תעשו הכל כדי שלא יהיו הפתעות לא נעימות בעולם האמת.

נחזר למעלת מצות השמחה שהזכרנו, שבודאי גם בדבר הזה כשיראה האדם את שכן המצות בשמחה בשמים יאמר: "אלו הייתי יודע את גדל מעלה זו לעשות ולקיים את התורה והמצוות מתוך שמחה, הייתי עושה כל חיי מצות רק בשמחה". כמה חשוב זה להראות כמה אנחנו שמחים בעשיית המצות, שזכינו שנתן לנו תורתו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו, בשמחה אתה מראה לקדוש ברוך הוא שאתה שמח במצות למרות הקשיים והנסיגות, זאת המעלה הגדולה ביותר, ואשרי הזוכה.

השמחה בפרטים הקטנים

מעלת השמחה היא לא רק בעשיית המצות, אלא צריכה ללוות את האדם בכל היום (ליקוטי מוהר"ן תנינא סימן כד). ואם נשים לב בפרשת השבוע, נראה כל מיני נקודות שבהן יוסף לא מאבד את התקוה לארץ כל הדרך, ותמיד בכל דבר הוא מוצא סבה למה לשמח.

והתורה מספרת: "וישב ויאכל לחם וישאו עיניהם ויראו

פְּרִשֵׁת וַיֵּשֶׁב

וְהָיָה אַרְחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִגְּלַעַד וּגְמַלְיָהֶם נִשְׂאִים נִכְאֵת וְצָרִי וְלֹט" (בראשית לו, כה), הֵם נִשְׂאוּ דְבָר שֶׁלֹּא הָיוּ רְגִילִים לְשֵׂאתָ, וּמִבְּאֵר רֶש"י לָמָּה פָּרַסֶם הִכְתוּב אֶת מִשְׁאַם? לְהוֹדִיעַ מִתֵּן שְׂכָרֶם שֶׁל צְדִיקִים, שְׂאִין דְּרַכָּם שֶׁל עַרְבִים לְשֵׂאת אֶלֶּא נִפְטָ וְעֻטְרֵן שְׂרִיחָם רַע, וְלִזְה נְזֻדְמָן לָהֶם בְּשָׂמִים שֶׁלֹּא יִזְק מְרִיחַ רַע. הַנְּקֻדָּה הַקְּטַנָּה הַזֹּאת מְשַׁמַּחַת אֶת יוֹסֵף, שֶׁלְמֵרוֹת שֶׁהוּא בְּמַצֵּב הַכִּי מִיְנִימְלֵי שֵׁישׁ, אֵינֵן לוֹ אֶכָּל מִשְׁלוֹ, הוּא לֹא בְּרִשׁוֹת עֲצָמוֹ, וּמְכָרוּ אוֹתוֹ לְעַבְד, לֹא מִשְׁנָה! יֵשׁ כָּאֵן נִקְדָּה שֶׁל אֹר בְּתוֹךְ הַחֹשֶׁךְ.

וְאִם הָאָדָם יִתְחִיל לְשִׂים לֵב לְנִקְדוֹת הָאֹר הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְלֹא מִשְׁנָה כְּמָה חֹשֶׁךְ יֵשׁ וּבְאִיזָה חֹשֶׁךְ הוּא נִמְצָא, הָאָדָם יִדַע אֵיךְ לְנַהֵל אֶת הַחַיִּים שֶׁלוֹ וְאֵיךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

הַשְׂמֵחָה בַּחֲנֻכָּה

אָנוּ גַם קְרוֹבִים לְחֲנֻכָּה, וְהִרְעִיּוֹן הַזֶּה הוּא בְּעֵצָם גַּם הַסוּד שֶׁל חֲנֻכָּה. שְׂמֵעֵתִי רַעִיּוֹן מִהֶרֶב יִצְחָק פִּנְגֵּר שִׁיחִיָּה, שְׂאָמַר הַסֵּפֶר יִפָּה מֵאֵד: יְדוּעָה הַשְּׂאֵלָה לָמָּה אֲנַחְנוּ חוֹגְגִים אֶת גֵּם פֶּךְ הַשְּׂמֵן וְלֹא אֶת נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה (עֵינֵי פְרִי חֹדֶשׁ אוֹ"ח סִימָן תְּרַע סִק"א)? וְהוּא עֲנָה עַל זֶה תְּרוּץ יִפָּה: שֶׁחֲנֻכָּה בָּא לְלַמֵּד אוֹתָךְ שֶׁתִּשְׂמַח בְּדְבָרִים הַקְּטַנִּים, יֵשׁ לָךְ דְּבָרִים קְטַנִּים תִּשְׂמַח בָּהֶם, תִּהְיֶה מְאֹשֶׁר בָּהֶם.

תִּתְחִיל לְשִׂים לֵב, יֵשׁ לָךְ אִשָּׁה? יְלָדִים? אֶתָּה בְּרִיא? יֵשׁ לָךְ שֶׁקָּל בְּכִיס? יֵשׁ לָךְ קוֹרֵת גַּג? תִּשְׂמַח! וְאִם אָדָם יִשְׂמַח בְּמָה שֵׁישׁ לוֹ מִמִּילָא כָּל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם שֶׁלוֹ תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה.

וּנְזַכֵּר תְּמִיד אֶת דְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ עַל רֵאוּבֵן אֶהְרֵן וּבְעֻז, אֵלוּ הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁיִּכְתְּבוּ בַּתּוֹרָה הָיוּ עוֹשִׂים בְּיָתֵר שְׂאֵת וְיָתֵר עֲזוֹ מִהַשְׂמֵחָה

החובה לשמח

שְׁהִיְתָה נִכְנָסֶת בְּלִבָּם, וְכֹךְ גַּם אֲנַחְנוּ אִם נִדַע אֵיזָה שְׂכָר לְעֵתִיד
לְבוֹא יֵשׁ לָנוּ, נִהְיֶה מְאֻשְׁרִים וְשִׂמְחִים בְּכָל דְּרָךְ, בְּכָל שָׁלֵב
וּבְכָל מִצֵּב.

הַשֵּׁם יִנְכְּנוּ לְעֵבֶד אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה וּבְאַהֲבָה אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

